

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

Освітня програма Освітні, педагогічні науки

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 01 від 29.08.2022 р.

Івано-Франківськ – 2022 рік

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія і практика вищої професійної освіти
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс/семестр	I курс, I семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn.pnu.edu.ua
2. Опис дисципліни	
<p>Вивчення курсу «Теорія і практика вищої професійної освіти» відбувається шляхом обговорення, рефлексії, осмислення студентами власного життєвого досвіду, професійних уявлень, вироблення власного бачення, поглядів стосовно педагогічної взаємодії з молодого людиною, набуття відповідних умінь та навичок.</p> <p>Зміст дисципліни включає питання: 1) вища професійна освіта України; 2) глобалізаційні проблеми вищої професійної освіти; 3) вимоги сучасного ринку праці й професійна мобільність педагога; 4) загальні засади вищої професійної освіти; 5) виникнення, становлення та розвиток вищої професійної освіти в Україні; 6) дидактика вищої професійної освіти в Україні; 7) особистість викладача у системі професійної освіти. Це відповідає двом змістовим модулям дисципліни, і її базові блоки створюють єдину модульну систему.</p> <p>Практично-семінарські заняття орієнтовані на самостійну підготовку студентами проєктів, творчих робіт, ситуаційних вправ, їхнього представлення та обговорення у групі, аналіз педагогічних ситуацій, фрагментів навчально-виховного процесу з позиції теоретичних ідей, концепцій, власних педагогічних поглядів, організацію мікровикладання студентів.</p> <p>Мета курсу: забезпечити засвоєння студентами наукових уявлень про основні закономірності, періоди і тенденції у розвитку вищої професійної освіти в Україні та українському зарубіжжі; науковими засадами, метою, завданнями і принципами вищої професійної освіти, особливостями педагогічного процесу у вищій професійній школі.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виявити умови та шляхи розбудови національної системи освіти в Українській державі та її проблеми і на цій основі сприяти виробленню власної професійно-педагогічної позиції. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент магістратури повинен <i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – концептуальні засади функціонування вищої професійної освіти; – актуальні проблеми вищої професійної освіти; – принципи, методи, форми організації навчання у професійних вищих навчальних закладах; – методи педагогічних досліджень із проблем професійної підготовки фахівців; <p><i>уміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – самостійно оволодівати знаннями із навчального курсу на основі аналізу базової та додаткової літератури; – володіти основами законодавчих документів, що визначають головні аспекти практики вищої професійної освіти; – вільно оперувати категоріальним апаратом курсу; – визначати положення педагогічної теорії та практики навчання і виховання у вищій професійній школі України, які сприяють розвитку педагогічного мислення, підвищенню педагогічної культури, зростанню професійної майстерності майбутнього фахівця; – здійснювати науково-пошукову педагогічну діяльність. 	

Компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність проектувати і досліджувати освітні системи.

СК 2. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.

СК 3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.

СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

Програмні результати навчання

РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

РН 2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.

РН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН 5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН 8. Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.

РН 11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

3. Структура курсу

Обсяг курсу 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год.
семінарські заняття	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
I	Освітні/педагогічні науки	I	Нормативний

Тематика курсу

Тема	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Тема 1. Загальні засади вищої професійної освіти України. Категорійно-понятійний апарат професійної освіти.	2		4

Законодавство України про вищу професійну освіту. Генеза вищої професійної освіти в Україні.			
Тема 2. Сучасні тенденції вищої професійної освіти. Сучасні тенденції розвитку вищої професійної освіти в Україні. Модернізація сучасної вищої професійної освіти. Якість вищої професійної освіти та її критерії. Академічна доброчесність – дієвий інструмент забезпечення якості вищої професійної освіти.	2		4
Тема 3. Розвиток вищої професійної освіти в Україні в контексті глобалізації, інтеграції і демократизації. Глобалізація вищої професійної освіти як конвергенція принципових засад освітньої політики. Інтеграція і демократизація вищої освіти у контексті Болонського процесу. Розвиток вищої професійної освіти в регіоні.	2		4
Тема 4. Неперервна освіта як світова тенденція Неперервна освіта: спрямованість на особистість. Освіта дорослих. Освітні парадигми в умовах сучасних цивілізаційних змін.	2		4
Тема 5. Університетська освіта. Історичні моделі університетів. Історія академічних ступенів. Університетська освіта як складова системи «університет». Парадигми і моделі університетської освіти. Дослідницький університет. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника – університет європейського рівня.	2		4
Тема 6. Інформатизація і технологізація вищої професійної освіти. Державна політика у сфері інформатизації вищої професійної освіти. Основні напрями інформатизації вищої професійної освіти. Технологізація вищої професійної освіти як показник її якості.	2		4
Тема 1. Стратегічні завдання закладів вищої освіти на сучасному етапі становлення України, як незалежної Європейської держави Категорійно-понятійний апарат професійної освіти. Система нормативних документів про вищу професійну освіту. Генеза вищої професійної освіти в Україні.		2	4
Тема 2. Вища освіта України : мета та основні завдання у контексті вимог Болонського процесу. Зміст реформування вищої освіти, зміна її статусу у створенні Європейського простору вищої освіти. Принципи і методи адаптації європейської системи вищої освіти у вищу освіту України. Основні шляхи		2	6

здійснення модернізації вищої професійної освіти України в контексті вимог Болонського процесу. Інтеграція і демократизація вищої освіти у контексті Болонського процесу. Формування індивідуального інноваційного освітнього середовища у ЗВО України. Розвиток вищої професійної освіти в регіоні.			
Тема 3. Розвиток вищої професійної освіти в Україні в контексті глобалізації, інтеграції і демократизації, інформатизації і технологізації Тенденції розвитку освіти у світі і Україні. Неперервна освіта як світова тенденція. Процес глобалізації як конвергенція принципових засад освітньої політики. Державна політика у сфері інформатизації вищої професійної освіти. Технологізація вищої професійної освіти як показник її якості. Розвиток цифрових освітніх платформ у вищій професійній освіті.		2	6
Тема 4. Шляхи та засоби підвищення ефективності вищої освіти в Україні. Розвиток варіативності і доступності освітянських послуг вищої школи. Механізми систематичного оновлення і забезпечення гнучкості змісту освіти на всіх рівнях підготовки спеціаліста. Економічна та соціальна компоненти ефективності методик підвищення конкурентноздатності освітянських послуг.		2	4
Тема 5. Університетська освіта. Історичні моделі університетів. Історія академічних ступенів. Університетська освіта як складова системи «університет». Парадигми і моделі університетської освіти. Дослідницький університет. Світовий досвід організації та розвитку університетської системи навчання. Відмінність і подібність систем вищої освіти України та Європейських держав. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника – університет європейського рівня.		2	4
Тема 6. Компетентнісний підхід у вищій професійній освіті. Чинники реалізації компетентнісного підходу у вищій професійній освіті. Генеза компетентнісного підходу. Сутність компетентнісного підходу у вищій професійній освіті. Структура фахової компетентності викладача. «Soft skills» у сучасній освітній та професійній моделі ЗВО. Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід. Концептуальні засади реформування системи вищої освіти за міжнародними стандартами через запровадження компетентнісного підходу. Компетентнісні комунікаційні вимоги та мовленнєве регулювання вищої освіти за Національною рамкою кваліфікацій.		4	4
Тема 7. Управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти. Конкурентоспроможність вищої освіти і закладу		2	4

вищої освіти. Якість вищої освіти у європейському вимірі. Менеджмент якості вищої освіти. Позиціонування ефективності управління закладом вищої освіти. Управління процесом підвищення ефективності підготовки фахівців у ЗВО. Перспективи вдосконалення управління якістю освітніх та наукових послуг в системі вищої освіти. Академічна доброчесність – дієвий інструмент забезпечення якості вищої професійної освіти. Світовий підхід до забезпечення доступності освіти. Світові рейтинги університетів.			
Тема 8. Економіка вищої професійної освіти. Сутність поняття «економіка вищої освіти». Людський капітал – основний ресурс розвитку сучасного суспільства. Фінансування вищої професійної освіти в Україні. Моделі фінансування вищої освіти у зарубіжних країнах. Світовий і національний ринки експорту освіти. Ринок освітніх послуг. Менеджмент у сфері вищої освіти. Маркетинг ринку освітніх послуг.		2	4
Загалом	12	18	60
4. Система оцінювання курсу			
Лекція		0	
Семінарські заняття		30	
Самостійна робота		10	
Індивідуальне чи творче заняття		10	
Екзамен		50	
Максимальна кількість балів		100	
5. Ресурсне забезпечення			
Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше		
Рекомендована література БАЗОВА			
<ol style="list-style-type: none"> Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: <i>навч.-метод. посіб.</i> / Стинська В.В., Прокопів Л.М., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. [За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів]. Івано-Франківськ, 2021. 430 с. Зайченко І. В. Теорія і методика професійного навчання. 2-е вид., доповн. і переробл. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. 580 с. Курлянд З.Н., Осипова Т.Ю., Гурін Р.С. Теорія і методика професійної освіти: <i>навч. посіб.</i> Київ, 2012. 390 с. Ничкало Н.Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів: <i>монографія</i>. Київ, 2014. 125 с. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL: постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2015 р. № 266. URL: http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/101-perelik-galuzej-znan-i-spetsialnostej. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 грудня 2015 р. № 848-VIII. 			

URL: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/112-zakon-ukrayiny-pro-naukovu-i-naukovo-tehnicnu-dijalnist>.

10. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Закон України: редакція від 01.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>.
11. Сисоева С.О., Соколова І.В. Теорія і практика вищої освіти: *навч. посіб.* Київ, 2016. 338 с.
12. Стинська В. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: *навч.-метод. посіб.* [Електронне видання]. Івано-Франківськ, 2021. 250 с.
13. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: *навч. посіб. для магістрантів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»* / авт.-укл.: Т.О.Дороніна. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 250 с.
14. Теорія і практика вищої професійної освіти: *навч. посіб.* / Укл.: М. О. Давидюк. Вінниця, 2015. 94 с.
15. Теорія і практика професійного навчання дорослих у ПТНЗ і на виробництві: *монографія* / авт.кол.: Ничкало Н.Г., Аніщенко В.М. та ін. Київ: Педагогічна думка, 2010. 160 с.
16. Якість вищої освіти: теорія і практика: *навч.-метод. посіб.* / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк та ін.]; НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 176 с.

ДОДАТКОВА:

17. Білий Л.Г. Особливості розвитку вищої професійної освіти в Україні та сучасні тенденції в управлінні освітою. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2012. № 1. С. 6–17.
18. Бурачек І.В., Кравчук К.М. Глобалізація вищої освіти та її наслідки для України. *Вісник ЖДТУ*. 2017. № 3. С. 50–53.
19. Ващенко А.П. Перспективи розвитку професійної освіти в Україні. *Соціум. Документ. Комунікація. Серія: Історичні науки*. 2018. Вип. 5. С. 273–282.
20. Гришук Ю.В. Визначення професійної освіти і навчання: сучасні акценти. *Педагогічний процес: теорія і практика*, 2014. Вип. 4. С. 16–22.
21. Данилова О. Перспективні напрямки розвитку системи професійно-технічної освіти в Україні. *Педагогічний альманах*. Херсон, 2015. С. 165–171.
22. Копілевич В. А. Напрями еволюції професійної освіти. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України* / редкол.: Д.О.Мельничук (відп. ред.) та ін. Київ, 2014. Вип.199, Ч.1. С. 167–175.
23. Копілевич В.А. Складові якості професійної вищої освіти. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України* / Редкол.: Мельничук Д.О. (відп. ред.) та ін. Київ, 2013. Вип. 192, Ч.1. С. 245–253.
24. Михаць С.О., Городиський Т.І. Вплив глобалізації на зміст освіти ХХІ століття як чинника економічного зростання. *Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2017. Вип. 19. С. 18–21.
25. Михайлюк Н.В. Значення «бакалавр» як одного з рівнів вищої освіти. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/23093/1/Михайлюк_.pdf.
26. Ромашенко В. Основні етапи становлення та розвитку магістратури: від середньовіччя до сьогодення. *Молодь і ринок*. 2016. №2 (133). С. 60–64.
27. Силадій І. Розвиток освіти в контексті основних викликів глобалізації. *Вища освіта України*. 2016. № 4. С. 34–38.
28. Стинська В. Моделювання професійної діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти. *Нові технології навчання*. 2020. Вип. 94. С. 321–326.
29. Стинська В. Роль науково-дослідницької діяльності у професійному становленні майбутніх викладачів ЗВО. *Матеріали міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційний потенціал сучасної освіти та науки»*. Київ, 2020. С. 240–242.
30. Стинська В., Прокопів Л., Серман Л. «Soft skills» у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Гірська школа українських Карпат*. 2021. № 24. С. 100– 104.
31. Стинська В., Яцишин З., Кліщ І. Компетентнісний підхід у вищій професійній освіті України. *Науковий часопис НПУ імені М.П Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та*

перспективі. 2021. Вип. 79. Том 2. С. 139–142.

32. Стинська В., Яцишин З., Янків О., Стинський В. Використання цифрових освітніх платформ у процесі підготовки майбутніх викладачів ЗВО. *Молодь і ринок*. 2021. №5-6 (191-192). С. 21–25.

33. Чаркіна Т. Глобалізація: соціально-культурний аспект. *VERSUS*. 2016. № 1. С. 36–41.

34. Prokopiv L., Stynska V. Optimization of cooperation between social work specialists and pedagogues of pre-school educational establishments. *Людинознавчі студії : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Серія «Педагогіка». Дрогобич. 2019. Випуск 8/40. С. 116–130.

35. Stynska V., Kondur O. Strategies of professional preparation of the competitive specialist in the conditions of information environment. *Contemporary technologies in the educational process: monografia*. Publishing House of Katowice School of Technology, 2020. P. 75–81.

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика м.Івано-Франківськ, вул.Бандери, 1, ауд.510. тел. (0342)570011. kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і)	Стинська Вікторія Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор
Контактна інформація викладача	e-mail: viktoria.stynska@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час заняття	Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації

	освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно « Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf »
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Викладач:

доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика

Вікторія СТИНСЬКА